

2.1.2. Κοινοί Δεσμοί των Αρχαίων Ελλήνων - Παιδεία

- Ερωτήσεις ανάπτυξης

1. Να αναλύσετε το ρόλο που έπαιξαν οι Αμφικτυονίες ως θρησκευτικοί, πολιτικοί και κοινωνικοί θεσμοί των αρχαίων Ελλήνων.
2. Να αναλύσετε την άποψη ότι Διεθνείς Οργανισμοί όπως η Κ.Τ.Ε και ο Ο.Η.Ε θεωρούνται σύγχρονες αμφικτυονίες.
3. Ο Περικλής στον Επιτάφιο υποστηρίζει: «Φιλοκαλούμεν μετ' ευτελείας και φιλοσοφούμεν άνευ μαλακίας». Δηλαδή, «Αγαπούμε το ωραίο χωρίς να απομακρυνόμαστε από την απλότητα και καλλιεργούμε τα γράμματα χωρίς να χάνουμε τη μαχητική μας ικανότητα.» (Θουκυδίδη Ξυγγραφή, Β', 40.1) (βλ. *Η Πολιτισμική Προσφορά του Ελληνισμού*, σ. 165.)
Με βάση αυτή την περιεκτική φράση του Περικλή, να βρείτε ποιες είναι οι αξίες των πολιτών της Αθήνας του 5^{ου} αιώνα και να τις συγκρίνετε με αυτές των πολιτών της αρχαίας Σπάρτης.
4. α) Σκιαγραφήστε τις δύο Συμπολιτείες, Αχαϊκή και Αιτωλική ως πολιτειακούς - πολιτικούς θεσμούς.
β) Αναζητήστε σχέσεις και διαφορές μεταξύ των συμπολιτειών και των πόλεων-κρατών.
5. «Αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων», δηλαδή «να είσαι πάντα πρώτος και να υπερέχεις των άλλων» είχε πει στην Ιλιάδα (Μ 243) ένας από τους ήρωές της, ο Ιππόλοχος, προς το γιο του Γλαύκο.
Στηριζόμενοι στην παραπάνω παρότρυνση, που μπορεί να θεωρηθεί ταυτόχρονη με την καθιέρωση των Ολυμπιακών Αγώνων (776 π.Χ.):
α) Να παρουσιάσετε αναλυτικά το ανδρικό ιδανικό πρότυπο της ομηρικής και αρχαϊκής εποχής.
β) Να αναφέρετε τους τρόπους και τα μέσα που χρησιμοποίησαν για να το επιτύχουν.
γ) Να εκθέσετε γενικότερα την άποψή σας για τη γέννηση και ανάπτυξη του Ολυμπιακού πνεύματος στην αρχαία Ελλάδα.

• **Ερωτήσεις σύντομης απάντησης**

1. Να αναπτύξετε με συντομία δύο από τα παρακάτω θέματα:
 - α) η οργάνωση μιας αμφικτυονίας
 - β) οι λόγοι δημιουργίας του θεσμού
 - γ) η εξέλιξη του θεσμού από θρησκευτικό σε πολιτικό όργανο
 - δ) το κύρος του θεσμού.

2. Να αναφέρετε περιληπτικά τα στοιχεία που καθόριζαν το θρησκευτικό χαρακτήρα της Αμφικτυονίας.

3. Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις:
 - «**Η Πυθία Φιλιππίζει**» μια έκφραση η οποία σημαίνει:
 - «**Ομφαλός της γης**» θεωρούνταν
διότι
 - «**Κρύπτη**» ή «**Στοά της Ηχούς**» ονομαζόταν
 - «**Σπονδοφόροι κήρυκες**» ήταν
 - «**Λοξίας**» ονομαζόταν ο Απόλλωνας διότι
 - «**Δελφός**» σημαίνει
και από αυτή τη λέξη προέρχεται ο
απ' όπου πήραν το όνομά τους οι

4. α) Τι ήταν η «κρυπτεία»;
β) Να ερμηνεύσετε τους λόγους για τους οποίους χρησιμοποιήθηκε η «κρυπτεία» για την αγωγή των Σπαρτιατών.

• **Ερωτήσεις κλειστού ή αντικειμενικού τύπου**

α) *Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής*

Βάλτε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση:

1. Το μαντείο των Δελφών έχασε σταδιακά την αίγλη του επειδή:
 - α) πραγματοποιήθηκε η Ανταλκίδειος Ειρήνη
 - β) δημιουργήθηκαν και άλλα μαντεία
 - γ) η ανάπτυξη του ορθολογισμού οδήγησε σε αμφισβήτηση της εγκυρότητας των χρησμών
 - δ) χτίστηκαν στο χώρο του μαντείου χριστιανικές εκκλησίες.

2. «Η διδαχή μεταρυσμοί την φύσιν, μεταρυσμούσα δε φυσιοποιεί», δηλαδή η δύναμη της διδασκαλίας επιδρά καταλυτικά πάνω στον άνθρωπο τόσο, ώστε να τον μεταμορφώσει σε καινούργια προσωπικότητα.
Η παραπάνω άποψη για τη δύναμη της διδασκαλίας ανήκει:
 - α) στον αρχαίο φυσικό φιλόσοφο Δημόκριτο
 - β) στον Αριστοφάνη στο έργο του «Νεφέλες»
 - γ) στον Πλάτωνα στο έργο του «Κρίτων»
 - δ) στον «Επιτάφιο» του Θουκυδίδη

3. Ποιο ήταν το νοηματικό περιεχόμενο του όρου «παιδεία» στην αρχαία Αθήνα;
 - α) η εκπαίδευση των παιδιών στην πειθαρχία και την υποταγή στους νόμους
 - β) η προπόνησή τους από παιδοτρίβες στα διάφορα αγωνίσματα
 - γ) η ολόπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητάς τους με την ποίηση, τη μουσική και τη γυμναστική
 - δ) η αποστήθιση των ομηρικών επών με τη βοήθεια γραμματιστών

β) Ερωτήσεις συμπλήρωσης κενού

1. Συμπληρώστε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις αφού τις τοποθετήσετε στην κατάλληλη πτώση:

*γενναίοι, πειθαρχία, γραμματιστές, σκληραγωγία, πολεμιστές, παιδοτρίβες,
κιθαριστές, σπαρτιατική, πνεύμα, αγωγή, σώμα, ιδιωτική*

Σύμφωνα με τον Πλούταρχο, ο Λυκούργος δεν επέτρεπε στους Σπαρτιάτες να παραδίδουν τα παιδιά τους σε μισθωτούς Σκοπός της σπαρτιατικής αγωγής ήταν η και η με απώτερο σκοπό τη δημιουργία Αντίθετα, στην αρχαία Αθήνα, η εκπαίδευση ήταν Σκοπός της αθηναϊκής αγωγής ήταν η αρμονική ανάπτυξη του με το Το σώμα το εκπαίδευαν οι, το πνεύμα οι και οι

2. Συμπληρώστε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις αφού τις τοποθετήσετε στην κατάλληλη πτώση:

*χρονολογικό σύστημα, χρονολογική αναφορά, ολυμπιάδες, ιέρεια της Ήρας,
ο επώνυμος άρχοντας, Αθήνα, Σπάρτη, Άργος, έφοροι, πόλεις-κράτη*

Πριν από την καθιέρωση των Ολυμπιακών αγώνων του 776 π.Χ. ως όλων των κάθε πόλη είχε το δικό της σύστημα χρονολόγησης. Έτσι στην αρχαία χρονολογούσαν με βάση το όνομα του , στην αρχαία με βάση τα ονόματα των και στο με βάση το όνομα της Όμως από το 776 π.Χ., επικράτησε η συνήθεια να χρονολογούν ανά παράλληλα με τα τοπικά τους

γ) Ερωτήσεις αντιστοίχισης ή σύζευξης

1. Να ενώσετε τα στοιχεία της στήλης Α με αυτά της στήλης Β και της στήλης Γ

A	B	Γ
386π..Χ	Ιεροί Δεσμοί	Αμφικτυονία
Άγαλμα του Διός	Μητριαρχία	Άρατος
Καλλιπάτειρα	Αχαϊκή Συμπολιτεία	Ολυμπιακοί Αγώνες
Ισοκράτης	Αθήνα	Ολυμπία
280 π. Χ	Βασίλειος Συνθήκη	Ανταλκίδας
Λυκίσκος	Πανηγυρικός	Ενότητα των Ελλήνων
Πυθία	Ελλανοδίκες	Δελφοί
Ιερομνήμων	Ακαρνάν	Ρωμαϊκή απειλή

2. Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα της στήλης Α με αυτά της στήλης Β και Γ:

A	B	Γ
γενική παιδεία	πολιτική ρητορική	Πρωταγόρας
παιδοτρίβες	Αριστοτέλης	Φίλιππος ο Β΄
τροφοί	Σπάρτη	Χαρώνδας
Ακαδημία	Αθήνα	Πλάτων
παιδαγωγός	φιλόσοφος	Λυκούργος
σοφιστής		
ευβουλία		
Αλέξανδρος		

3. Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα της στήλης Α με αυτά της στήλης Β:

A	B
Πλάτων	αρνητικός στη διδασκαλία του Σωκράτη
Σωκράτης	«η πόλη μας είναι σχολείο όλης της Ελλάδος»
Αριστοφάνης	«παιδεία γενική για όλους με δυνατότητα ειδίκευσης»
Χαρώνδας	αποκάλεσε τον Όμηρο «παιδείας ηγεμόνα»
Περικλής	εισηγητής της υποχρεωτικής εκπαίδευσης
Λυκούργος	